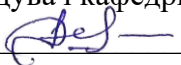

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра банківського і страхового бізнесу

Затверджено

На засіданні кафедри банківського і
страхового бізнесу економічного
факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31.08.2023 р.)

Завідувач кафедри

 проф. Реверчук С. К.

Силабус з навчальної дисципліни

«Банківська система»,

**що викладається в межах ОПІ другого (освітньо-практичного) рівня вищої освіти для
здобувачів з спеціальності 075 «Маркетинг»**

Львів 2023 р.

Силабус курсу «Банківська система»
2023–2024 навчального року

Назва дисципліни	Банківська система
Адреса викладання дисципліни	Львів, Проспект Свободи, буд. 18. Економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра банківського і страхового бізнесу
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 «Управління та адміністрування» 075 «Маркетинг»
Викладачі дисципліни	Ковалюк Андрій Олексійович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри банківського і страхового бізнесу
Контактна інформація викладачів	andriy.kovalyuk@lnu.edu.ua https://econom.lnu.edu.ua/employee/kovalyuk-andrij-oleksijovych (063)443-62-43
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Кафедра банківського і страхового бізнесу, економічний факультет. Львів, проспект Свободи 18, кім. 302. Також можливі он-лайн консультації через Microsoft Teams або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій необхідно зв'язатися через електронну пошту викладача або задзвонити.
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/course/bankivska-systema-ekn
Інформація про дисципліну	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб мати можливість аналізувати банківські системи та умови функціонування банків у даній банківській системі. Тому у курсі представлено як огляд концепцій формування банківської системи на макрорівні, так і процесів та інструментів, які потрібні для аналізу діяльності банків на мікрорівні.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Банківська система» є вибірковою дисципліною студентів 3 курсу з спеціальності 075 «Маркетинг» для освітньо-практичного рівня підготовки бакалавра, яка викладається в 5 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Банківська система» є: засвоєння студентами поняття і сутності банківської системи, з'ясування її ролі, структури, тенденцій, механізмів розвитку в економіці, розуміти процеси, що протікають в ній і функції які

	<p>виконує банківська система.</p> <p>Цілі вивчення дисципліни є: з'ясування наявних поглядів про необхідність, зміст та структуру банківської системи; з'ясування сутності та функції банківської системи, її класифікаційних ознак та видів; виявлення впливів глобальних інституційних макро- і мікроекономічних чинників розвитку банківських систем; визначення напрямів розвитку банківського сектору економіки України; дослідження банківських криз, причин їх виникнення та характерних рис; вивчення банківських операцій та їх різновидів.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р за № 2121-III - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text 2. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р за № 679-XIV - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text 3. Банківська система : підручник / Реверчук С. К., Владичин У. В., Лобозинська С. М. та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. С. К. Реверчука. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 498 с. 4. Банківська система : навчальний посібник / С. Кузнєцова, Т. Болгар, З. Пестовська. – Центр навчальної літератури, 2017. – 400 с. 5. Розвиток банківської системи України: монографія (кол. авторів; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. Р. А. Слав'юка. – К.: УБС НБУ, 2010. – 462 с.). 6. Мочерний С., Тришак Л. Банківська система України: навч. посібник, Львів: Тріада плюс, 2004. – 304 с. 7. Лобозинська С.М. Державне регулювання банківської системи України: монографія / Софія Миколаївна Лобозинська. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 416 с. 8. Реверчук С. К. Грошово-банківські системи зарубіжних країн. Навч. посібник. – Львів: «Тріада плюс», 2007. – 160 с. 9. Вовчак О. Д., Руцишин Н. М. Банківська справа і кредит: Навч. посібник. – Львів: «Новий світ - 2000», 2008. – 560 с. 10. Реверчук С. К., Кльоба Л. Г., Паласевич М. Б. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю. Наукова монографія / за ред. д.е.н., проф. С. К. Реверчука. – Львів: «Тріада плюс», 2007. – 352 с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Владичин У.В. Іноземне банківництво в Україні : [монографія] / Уляна Володимирівна Владичин. – Львів : ЛА «Піраміда», 2011. – 280 с. <p>Інформаційні та Інтернет ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Вісник НБУ; 13. Фондовий ринок;

	<p>14. Банківська справа; 15. Актуальні проблеми економіки; 16. Контракти; 17. Дзеркало тижня; 18. Фінанси України; 19. Економіка України; 20. https://finance.ua/ua/; 21. https://minfin.com.ua/ua/; 22. https://bank.gov.ua/</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	<u>Денна</u> : 48 годин аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 16 годин практичних занять та 42 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент повинен:</p> <p>знати: про сутність банківської системи, її особливості, функції та види, операції центрального і комерційних банків, сутність банківських ризиків та криз, світовий досвід функціонування банківських систем, теоретичними основами створення і організації діяльності банку, базові знання банківської діяльності, необхідні для освоєння фахових дисциплін, теоретичні основи банківського кредитування.</p> <p>уміти: здійснювати оцінку стану розвитку національної банківської системи, її перспективи і тенденції розвитку; здатність орієнтуватись у видах банківських операцій та послуг; визначати взаємозв'язок між складовими системи фінансового менеджменту в банку; визначати джерела формування кредитних ресурсів банків; аналізувати діяльність міжнародних фінансових організацій в Україні.</p>
Ключові слова	Банки, банківська система, центральний банк, банківські кризи, банківські ризики
Формат курсу	<p>Очний</p> <p><i>Очна (денна, вечірня) форма</i> навчання передбачає постійний особистий контакт науково-педагогічного працівника та студента, що забезпечує надбання глибоких системних знань, стійких умінь. Студенти денної і вечірньої форми навчання зобов'язані відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом та своєчасно виконувати навчальні завдання згідно з робочою програмою.</p>
Формат	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p align="center">Теми лекційного курсу</p> <p><i>Тема 1. Банківська система та її елементи.</i></p>

Предмет, структура та головні поняття курсу «Банківська система». Необхідність вивчення дисципліни в сучасних умовах. Підходи до визначення терміну «банківська система». Функції банківської системи. Класифікація банківських систем. Характеристика головних понять курсу: центральний банк, банк, їх головні функції.

Тема 2. Банківська власність та банківський капітал.

Особливості і тенденції розвитку банківської власності. Чинники зростання кількості банків в країні. Приватні банки. Консолідація банківського капіталу. Банки з іноземним капіталом. Державні банки. Особливості діяльності державних банків в Україні. Визначення банківського капіталу, його складових частин, ознак. Структурні складові банківського капіталу. Визначення функцій банківського капіталу. Сутність власного капіталу. Сутність регулятивного капіталу і його важливість для функціонування банків. Складові регулятивного капіталу. Статутний капітал банку, його сутність та шляхи формування.

Тема 3. Операції центрального банку.

Операції Центрального банку з обов'язкового резервування, їхня сутність та функції. Обмеження щодо застосування обов'язкових резервів. Складові механізму обов'язкових резервних вимог. Операції рефінансування. Класифікація кредитів рефінансування: кредити овернайт; прямі кредити та кредити, надані шляхом проведення тендерів; короткострокові, середньострокові; довгострокові кредити. Валютні операції Центрального банку. Інструменти реалізації валютної політики ЦБ.

Тема 4. Банківські операції.

Джерела формування ресурсів банку: власні, залучені, запозичені. Формування власного капіталу, депозитні операції банку. Кредити, отримані в інших банків, міжнародних фінансових організацій, а також кошти, що надходять внаслідок розміщення серед юридичних і фізичних осіб облігацій банку. Кредитні операції банку. Процес банківського кредитування, його етапи. Розрахунково-касові операції банку. Розрахункові документи. Операції банків з цінними паперами.

Тема 5. Банківський менеджмент.

Сутність та функції державного менеджменту. Специфіка банківського менеджменту. Завдання банківського менеджменту. Механізм банківського менеджменту. Об'єкти і суб'єкти управління в банківському менеджменті. Принципи і функції банківського

менеджменту. Стратегічний і тактичний банківський менеджмент. Організаційний менеджмент у банку. Фінансовий менеджмент у банку.

Тема 6. Облік і аудит у банківській системі.

Напрями облікового механізму: документальний, контрольно-результативний, управлінський. Облікова система банку: бухгалтерський облік, управлінський облік, податковий облік. Сутність і принципи бухгалтерського обліку. Управлінський облік, його сутність, мета, функції. Податковий банківський облік, його завдання. Аудит банківської діяльності: зовнішній, внутрішній.

Тема 7. Банківські ризики.

Сутність ризику та банківського ризику. Класифікація банківських ризиків. Кредитний ризик банків, його класифікація. Причини кредитного ризику. Методи управління кредитним ризиком: уникнення ризику, утримання ризику, перенесення ризику, мінімізація ризику. Процентний ризик банку. Типи ризику зміни процентної ставки. Система управління процентним ризиком. Валютний ризик банку.

Тема 8. Банківські кризи.

Сутність кризи зокрема та банківської кризи в цілому. Ознаки банківської кризи: поява і наростання банківської паніки; знецінення банківських активів; зниження курсу національної валюти; зменшення рівня ліквідності; зменшення обсягів банківського кредитування; зменшення обсягів золотовалютних резервів; банкрутства банків. Причини і наслідки банківської кризи. Види та класифікація банківських криз. Кризове банківське управління та його інструменти.

Тема 9. Віртуальне банківництво.

Сутність та значення електронних грошей. Поняття мобільного- та Інтернет-банкінгу. Новітні технології в банківському бізнесі. Розуміння віртуального банку, його поширення в світі.

Тема 10. Реструктуризація банківської системи.

Термін реструктуризація. Поняття реструктуризації банку і банківської системи. Складові реструктуризації банку: фінансова, корпоративна, управлінська і виробнича. Методи реструктуризації банківської системи. Ризики реструктуризації банківської системи: реформаційні та реструктуризаційні. Зарубіжний досвід

	<p>реструктуризації банківської системи і можливості його застосування в Україні.</p> <p>Теми практичних занять.</p> <p><i>Тема 1. Банківська система та її елементи.</i></p> <p><i>Тема 2. Банківська власність та банківський капітал.</i></p> <p><i>Тема 3. Операції центрального банку.</i></p> <p><i>Тема 4. Банківські операції.</i></p> <p><i>Тема 5. Банківський менеджмент.</i></p> <p><i>Тема 6. Облік і аудит у банківській системі.</i></p> <p><i>Тема 7. Банківські ризики.</i></p> <p><i>Тема 8. Банківські кризи.</i></p> <p><i>Тема 9. Віртуальне банківництво.</i></p> <p><i>Тема 10. Реструктуризація банківської системи.</i></p>
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці 3 семестру тестовий/комбінований
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з навчальних дисциплін практичної підготовки, а саме «Теорія економіки», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», достатніх для сприйняття категоріального апарату банківської системи, розуміння загальної фінансової та економічної термінології.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, практичні заняття, розв'язання кейсів прикладних завдань, науково-пошукові роботи, дискусія.
Необхідне обладнання	Для проходження курсу необхідно використовувати таке обладнання: ПК/Мак, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій; Програмне забезпечення: пакет програм Microsoft Office або аналог, Prezi, ПЗ для доступу в мережу Інтернет та для роботи з презентаціями.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> практичні/самостійні тощо: 70% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 70 контрольні заміри (модулі): 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт, вирішення кейсу.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність</p>

	<p>посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самотійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самотійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання для самотійного контролю.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Капіталізація банків та її форми. 2. Капіталотворча діяльність Центрального банку. 3. Операції ЦБ на відкритому ринку. 4. Грошово-кредитна політика НБУ. 5. Інструменти ГКП НБУ. 6. Операції банків з цінними паперами. 7. Розрахункові та ощадні банки. 8. Зарубіжний досвід розвитку спеціалізованого банківництва. 9. Сутність та значення електронних грошей. 10. Мобільний банкінг. 11. Інтернет-банкінг. 12. Віртуальні банки: стан і перспективи розвитку. 13. Система аудиту банківської діяльності. 14. Аналіз власного капіталу банку. 15. Аналіз зобов'язань банку.

	<p>16. Аналіз активів банку.</p> <p>17. Оцінка фінансового стану банку та його безпеки.</p> <p>18. Кризове банківське управління та його інструменти.</p> <p>19. Міжнародні принципи організації фінансової стабільності банківської системи.</p> <p>20. Зарубіжний досвід реструктуризації банківської системи і можливості його застосування в Україні.</p> <p>21. Порядок запобігання незаконним операціям в банку.</p> <p>22. Банківська діяльність на міжнародних фінансових ринках.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Силабус курсу розробив доцент Ковалюк Андрій Олексійович

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1	<p><i>Тема 1. Банківська система та її елементи.</i></p> <p>Предмет, структура та головні поняття курсу «Банківська система». Необхідність вивчення дисципліни в сучасних умовах. Підходи до визначення терміну «банківська система». Функції банківської системи. Класифікація банківських систем. Характеристика головних понять курсу: центральний банк, банк, їх головні функції.</p>	Лекція	1,2,3,4,22	-	-
2	<p><i>Тема 1. Банківська система та її елементи.</i></p>	Практичне заняття. Робота з літературними та інтернет-джерелами	1,2,3,4,22	Підготувати матеріал, робота над кейсом	-
3	<p><i>Тема 2. Банківська власність та банківський капітал.</i></p> <p>Особливості і тенденції розвитку банківської власності. Чинники зростання кількості банків в країні. Приватні банки. Консолідація банківського капіталу. Банки з іноземним капіталом. Державні банки. Особливості діяльності державних банків в Україні. Визначення банківського капіталу, його складових частин, ознак. Структурні складові банківського капіталу. Визначення функцій банківського капіталу. Сутність власного капіталу. Сутність регулятивного капіталу і його важливість для функціонування банків. Складові регулятивного капіталу. Статутний капітал банку, його сутність та шляхи формування.</p>	Лекція	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено. ,22, 21,20	-	-
4	<p><i>Тема 2. Банківська власність та банківський капітал.</i></p>	Практичне заняття. Робота з літературними та інтернет-джерелами	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання	Підготувати матеріал, робота над кейсом	-

			не знайдено.,22, 21,20		
5	<p><i>Тема 3. Операції центрального банку.</i></p> <p>Операції Центрального банку з обов'язкового резервування, їхня сутність та функції. Обмеження щодо застосування обов'язкових резервів. Складові механізму обов'язкових резервних вимог. Операції рефінансування. Класифікація кредитів рефінансування: облікові та ломбардні; прямі кредити та кредити, надані шляхом проведення аукціонів; короткострокові, середньострокові; коригуючі кредити та продовжені сезонні кредити. Валютні операції Центрального банку. Інструменти реалізації валютної політики ЦБ.</p>	Лекція	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20	-	-
6	<p><i>Тема 3. Операції центрального банку.</i></p>	Практичне заняття. Робота з літературними та інтернет-джерелами	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20	Підготувати матеріал, робота над кейсом	-
7	<p><i>Тема 4. Банківські операції.</i></p> <p>Джерела формування ресурсів банку: власні, залучені, запозичені. Формування власного капіталу, депозитні операції банку. Кредити, отримані в інших банків, міжнародних фінансових організацій, а також кошти, що надходять внаслідок розміщення серед юридичних і фізичних осіб облігацій банку. Кредитні операції банку. Процес банківського кредитування, його етапи. Розрахунково-касові операції банку. Розрахункові документи. Операції банків з цінними паперами.</p>	Лекція	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20	-	-
8	<p><i>Тема 4. Банківські операції.</i></p>	Практичне заняття. Робота з літературними та	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело	Підготувати матеріал, робота над	-

		інтернет-джерелами	посилання не знайдено.,22, 21,20	кейсом	
9	<p><i>Тема 5. Банківський менеджмент.</i> Сутність та функції державного менеджменту. Специфіка банківського менеджменту. Завдання банківського менеджменту. Механізм банківського менеджменту. Об'єкти і суб'єкти управління в банківському менеджменті. Принципи і функції банківського менеджменту. Стратегічний і тактичний банківський менеджмент. Організаційний менеджмент у банку. Фінансовий менеджмент у банку.</p> <p><i>Тема 6. Облік і аудит у банківській системі.</i> Напрями облікового механізму: документальний, контрольно-результативний, управлінський. Облікова система банку: бухгалтерський облік, управлінський облік, податковий облік. Сутність і принципи бухгалтерського обліку. Управлінський облік, його сутність, мета, функції. Податковий банківський облік, його завдання. Аудит банківської діяльності: зовнішній, внутрішній.</p>	Лекція	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20	-	-
10	<p><i>Тема 5. Банківський менеджмент.</i></p> <p><i>Тема 6. Облік і аудит у банківській системі.</i></p>	Практичне заняття. Робота з літературними та інтернет-джерелами	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20	Підготувати матеріал, робота над кейсом	-
11	<p><i>Тема 7. Банківські ризики.</i> Сутність ризику та банківського ризику. Класифікація банківських ризиків. Кредитний ризик банків, його класифікація. Причини кредитного ризику. Методи управління кредитним ризиком: уникнення ризику,</p>	Лекція	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20	-	-

	утримання ризику, перенесення ризику, мінімізація ризику. Процентний ризик банку. Типи ризику зміни процентної ставки. Система управління процентним ризиком. Валютний ризик банку.				
12	<i>Тема 7. Банківські ризики.</i>	Практичне заняття. Робота з літературними та інтернет-джерелами	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20	Підготувати матеріал, робота над кейсом	-
13	<i>Тема 8. Банківські кризи.</i> Сутність кризи зокрема та банківської кризи в цілому. Ознаки банківської кризи: поява і наростання банківської паніки; знецінення банківських активів; зниження курсу національної валюти; зменшення рівня ліквідності; зменшення обсягів банківського кредитування; зменшення обсягів золотовалютних резервів; банкрутства банків. Причини і наслідки банківської кризи. Види та класифікація банківських криз. Кризове банківське управління та його інструменти.	Лекція	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20	-	-
14	<i>Тема 8. Банківські кризи.</i>	Практичне заняття. Робота з літературними та інтернет-джерелами	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20	Підготувати матеріал, робота над кейсом	-
15	<i>Тема 9. Віртуальне банківництво.</i> Сутність та значення електронних грошей. Поняття мобільного- та Інтернет-банкінгу. Новітні технології в банківському бізнесі. Розуміння віртуального банку, його поширення в світі. <i>Тема 10. Реструктуризація банківської системи.</i> Термін реструктуризація. Поняття реструктуризації банку і банківської системи. Складові	Лекція	1,3,4,5,7, Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20	-	-

	<p>реструктуризації банку: фінансова, корпоративна, управлінська і виробнича. Методи реструктуризації банківської системи. Ризики реструктуризації банківської системи: реформаційні та реструктуризаційні. Зарубіжний досвід реструктуризації банківської системи і можливості його застосування в Україні.</p>				
16	<p><i>Тема 9. Віртуальне банківництво.</i></p> <p><i>Тема 10. Реструктуризація банківської системи.</i></p>	<p>Практичне заняття. Робота з літературними та інтернет-джерелами</p>	<p>1,3,4,5,7,Помилка! Джерело посилання не знайдено.,22, 21,20</p>	<p>Підготувати матеріал, робота над кейсом</p>	-